

СЎЗ САНЪАТИ ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИ

8 ЖИЛД, 1 СОН

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА

ТОМ 8, НОМЕР 1

INTERNATIONAL JOURNAL OF WORD ART

VOLUME 8, ISSUE 1

СЎЗ САНЪАТИ ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА | INTERNATIONAL JOURNAL OF WORD ART

№1 (2025) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9297-2025-1>

Бош муҳаррир:

Тўхтасинов Илҳом

п.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Бош муҳаррир ўринбосари:

Главный редактор:

Тўхтасинов Илҳом

д.п.н., профессор (Ўзбекистон)

Заместитель главного редактора:

Editor in Chief:

Tuhtasinov Ilhom

DSc. Professor (Uzbekistan)

Deputy Chief Editor

ТАҲРИРИЙ МАСЛАҲАТ КЕНГАШИ

Назаров Бахтиёр

академик. (Ўзбекистон)

Якуб Умарўгли

ф.ф.д., профессор (Туркия)

Алмаз Улви Биннатова

ф.ф.д., профессор (Озарбайжон)

Бокиева Гуландом

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Миннуллин Ким

ф.ф.д., профессор (Татаристон)

Махмудов Низомиддин

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Керимов Исмаил

ф.ф.д., профессор (Россия)

Жўраев Маматкул

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Куренов Рахиммамад

к.ф.н. (Туркменистон)

Кристофер Жеймс Форт

Мичиган университети (АҚШ)

Умархўжаев Мухтор

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Мирзаев Ибодулло

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Болтабоев Ҳамидулла

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Дўстмухаммедов Хуршид

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Лиходзиевский А.С.

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Сиддикова Ирода

ф.ф.д., профессор (Ўзбекистон)

Шиукашвили Тамар

ф.ф.д. (Грузия)

Туробов Бекпулат

масъул котиб, PhD, доцент
(Ўзбекистон)

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

Назаров Бахтиёр

академик. (Ўзбекистон)

Якуб Умар оглы

д.ф.н., профессор (Туркия)

Алмаз Улви Биннатова

д.ф.н., профессор (Азербайджан)

Бакиева Гуландом

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Миннуллин Ким

д.ф.н., профессор (Татарстан)

Махмудов Низомиддин

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Керимов Исмаил

д.ф.н., профессор (Россия)

Джураев Маматкул

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Куренов Рахиммамад

к.ф.н. (Туркменистон)

Кристофер Джеймс Форт

Университет Мичигана (США)

Умархаджаев Мухтар

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Мирзаев Ибодулло

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Балтабоев Ҳамидулла

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Дустмухаммедов Хуршид

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Лиходзиевский А.С.

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Сиддикова Ирода

д.ф.н., профессор (Ўзбекистон)

Шиукашвили Тамар

д.ф.н. (Грузия)

Туробов Бекпулат

отв. секретарь, PhD, доцент
(Ўзбекистон)

EDITORIAL BOARD

Bakhtiyor Nazarov

academician. (Uzbekistan)

Yakub Umarogli

Doc. of philol. scien., prof. (Turkey)

Almaz Ulvi Binnatova

Doc. of philol. scien., prof. (Azerbaijan)

Bakieva Gulandom

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Minnulin Kim

Doc. of philol. scien., prof. (Tatarstan)

Mahmudov Nizomiddin

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Kerimov Ismail

Doc. of philol. scien., prof. (Russia)

Juraev Mamatkul

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Kurenov Rakhimmamed

Ph.D. Ass. Prof. (Turkmenistan)

Christopher James Fort

University of Michigan (USA)

Umarkhodjaev Mukhtar

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Mirzaev Ibodulla

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Boltaboev Hamidulla

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Dustmuhammedov Khurshid

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Lixodzievsky A.S.

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Siddiqova Iroda

Doc. of philol. scien., prof. (Uzbekistan)

Shiukashvili Tamar

Doc. of philol. scien. (Georgia)

Turobov Bekpulat

PhD Ass. prof. Senior Secretary
(Uzbekistan)

PageMaker | Верстка | Саҳифаловчи: Хуршид Мирзахмедов

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Tadqiqot город Ташкент,

улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; E-mail: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,

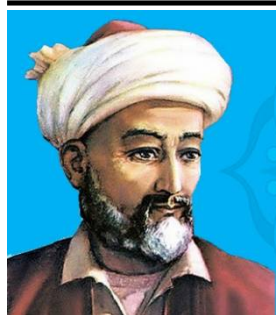
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; E-mail: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

1. Raxmatullaeva Guljaxon Normo‘min qizi INSON ICHKI OLAMI NEGATIV KONSEPTLARINING LINGVO-KOGNITIV TAHLILI (g`am-anduh (qayg`u), mahzunlik, iztirob konseptlari misolida).....	5
2. Xamrayeva Zebiniso Xaydarovna A COMPARATIVE STUDY OF THE COMPLEX SYNTACTIC CONSTRUCTIONS BASED ON ENGLISH LANGUAGE MATERIALS.....	11
3. Esanova Zebo Ikrom qizi ZAMONAVIY TILSHUNOSLIKDA DISKURS TUSHUNCHASI VA UNING O‘RGANILISHI.....	17
4. Abdullaeva Sanobar Bakhrillaevna BIBLICAL PHRASEOLOGY DESCRIBING THE SOCIAL POSITION OF A PERSON.....	23
5. Kozieva Iqbol Kamiljonovna METHODS OF ANTHROPOLOGICAL RESEARCH.....	27
6. Эпрашева Т.А. ХАЛҚАРО СОЛИҚ ХУЖЖАТЛАРИДА СОЛИҚ ТЕРМИНОЛОГИЯСИНИНГ ҚИЁСИЙ ВА ТИПОЛОГИК ТАҲЛИЛИНИ НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ.....	35
7. Kushatova Nargiza Rustamovna TEODOR DRAYZERNING BAXTIQARO KERRI ROMANIDA XRONOTOP: ZAMON VA MAKONNING POETIK TASVIRI”.....	40
8. Ergashova Baxora Sayfillo qizi, Janna Tsulimova ИСПОЛЬЗОВАНИЕ НАСТОЛЬНЫХ ИГР В ОБУЧЕНИИ ИТАЛЬЯНСКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ: ОПЫТ И ПЕРСПЕКТИВЫ.....	47
9. Obloqulova O‘g‘iloy Abdurayim qizi MILLIY VA MADANIY QADRIYATLARNING REKLAMA MATNLARDA IFODALANISHI.....	51
10. Rakhimova Nodira Kamolovna INTERTEXTUALITY IN TRANSLATION: THEORETICAL INSIGHTS AND PRACTICAL APPROACHES.....	55
11. Xaydarova Nigora Tuxtasinovna GENDER MULOQOTINING PSIXOLOGIK ASOSLARI.....	66
12. Bekmurodova Feruza Dilmurat qizi XITOIY TILIDAGI FIZIK ATAMALAR SHAKLLANISHINING LINGVISTIK TAMOIYILLARI.....	71
13. Boymurodova Dilafruz Dilshod qizi YAPON TILIDA YOZUV TIZIMI RIVOJLANISHI VA HIRAGANA, KATAKANA, KANJILARNING FONETIK KATEGORIYALARI.....	75
14. Gulzor Baxriddin qizi Temirova THE NATURE OF A JOURNALIST'S POSITION IN POLITICAL COMMENTARY AND ITS CONCEPTUAL ASPECTS.....	80
15. Aminova Lola Alimovna TURK TILIDA YAXSHI TILAK BILDIRISH VA ILTIFOT SO‘ZLARI.....	86
16. Najmiyeva Po‘lotoy Tilavmurodovna KELISHIK QO‘SHIMCHALARINING TARIXIY TADQIQI.....	94
17. Tilovova Go‘zal Rustamovna TERMINOLOGIYA VA LUG‘ATSHUNOSLIKNING O‘ZARO BOG‘LIQLIGI.....	99
18. Nilufar Abduraxmonova, Tirkashev Jasurjon Uktam o‘g‘li OTLARNING SEMANTIK TASNIFIDA XALQARO STANDART TEGLAH TIZIMLARIDAN FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	103
19. Shoxida Ulugova Shoxruxovna POETIK NUTQDA INDIVIDUAL METAFORIK KONSEPTLARNING FAOLASHUVI.....	115
20. Lutfillovna Faxriniso Maxmudovna YAPON TILI IYEROGILFLARINING PAYDO BO‘LISH TARIXI.....	120

21. Eshanova Zilolaxon Qo‘chqarovna ISTIQLOL DAVRI O‘ZBEK SHE’RIYATIDA XALQ ERTAKLARI BADIY SINTEZI.....	125
22. Халмурадова Зебинисо Шавкатовна ИСПОЛЬЗОВАНИЕ АНТРОПОНИМОВ В ТЕКСТАХ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ.....	132
23. Умитой Хушвақтова ЁЗУВЧИ ЗУЛФИЯ ҚУРОЛБОЙ ҚИЗИ АСАРЛАРИДА ПАРАЛИНГВИСТИК ВОСИТАЛАР.....	138
24. Alimova Sevara Farxadovna XITOIDA RANG MADANIYATINING KELIB CHIQISH.....	145
25. Fayzullaeva Zebuniso Abdulkarimovna DAS LEHREN DER MODI DER VERBEN DES DEUTSCHEN ANHAND DER TRADITIONELLEN UND NEUEN METHODEN.....	149
26. Razmuxamedova Fotima Jahongir qizi XITOI TILIDAGI QON-QARINDOSHLIK TERMINLARINING LINGVISTIK TAHLILI.....	154
27. Sayyora Tagaeva, SH.Mustanova MADANIYAT, BILIM VA TIL – SEMANTIK TIPOLOGIYA TALQINIDA.....	160
28. Odinoxon Qulmuradova JURNALISTIKADA DIALOGIK JANR TUSHUNCHASI, UNING O'ZIGA XOSLIGI VA TASNIFI.....	164
29. O‘ng‘alova Zulayho Xolboy qizi ASQAD MUXTOR ASALARIDA ZAMON, MAKON VA MUHIT TASVIRI.....	171
30. Xolida Yo‘ldasheva MATN TIPOLOGIYASIGA ANTROPOTSENTRIK YONDASHUV.....	177
31. Ibragimova Shahnoza Xalilovna LINGUOPOETIC AND LINGUISTIC FEATURES OF ERNEST HEMINGWAY’S NOVEL “A FAREWELL TO ARMS”.....	182
32. Sadriddinzoda Safiya Shaxobiddinovna AMPHIBOLOGY IN ENGLISH RELIGIOUS LEXICOLOGY.....	187
33. Esirgapov Mukhiddin Nizomiddinovich THE INFLUENCE OF THE INTERNET AND DIGITAL TECHNOLOGIES ON THE ENGLISH LANGUAGE....	193

INTERNATIONAL JOURNAL OF WORD ART

ISSN: 2181-9297

www.tadqiqot.uz

Т.А.Эргашева

Тошкент давлат иқтисодиёт университети
хорижий тиллар кафедраси катта ўқитувчи
tursunoyergasheva83@gmail.com

ХАЛҚАРО СОЛИҚ ҲУЖЖАТЛАРИДА СОЛИҚ ТЕРМИНОЛОГИЯСИНИНГ ҚИЁСИЙ ВА ТИПОЛОГИК ТАҲЛИЛИНИ НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15521316>

АННОТАЦИЯ

Мақолада халқаро солиқ ҳужжатларида солиқ терминологиясининг қиёсий ва типологик таҳлилини назарий асослари ёритилган. Халқаро солиқ ҳужжатларида солиқ терминологиясининг қиёсий таҳлили мамлакатлардаги солиқ терминларини ва концепцияларни ўзаро солиштириш каби масалалар моҳияти очиқ берилган. Шунингдек, мақолада АҚШ, Ўзбекистон ва Россия солиқ терминларидаги фарқлар, солиқ тизими, қонунчилик, солиқ ставкалари ва солиқ тўловчиларнинг ҳуқуқлари бўйича таклифлари берилган.

Калит сўзлар: солиқ тизими, солиқ термини, халқаро ҳужжатлар, халқаро солиққа тортиш, солиқ ҳисоби, қиёсий ва типологик таҳлили, солиқ ставкалари.

Т.А. Эргашева

Старший преподаватель кафедры иностранных языков
Ташкентского государственного экономического университета
tursunoyergasheva83@gmail.com

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ СРАВНИТЕЛЬНОГО И ТИПОЛОГИЧЕСКОГО АНАЛИЗА НАЛОГОВОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ В МЕЖДУНАРОДНЫХ НАЛОГОВЫХ ДОКУМЕНТАХ

АННОТАЦИЯ

В статье рассмотрено теоретические основы сравнительного и типологического анализа налоговой терминологии в международных налоговых документах. В сравнительном анализе налоговой терминологии международных налоговых документов раскрываются вопросы, связанные с сопоставлением налоговых терминов и концепций в разных странах. Также в статье представлены различия в налоговых терминах, налоговых системах, законодательстве, налоговых ставках и правах налогоплательщиков между США, Узбекистаном и Россией.

Ключевые слова: налоговая система, налоговый термин, международные документы, международное налогообложение, налоговый учет, сравнительный и типологический анализ, налоговые ставки.

T.A. Ergasheva

Senior Lecturer at the Department of Foreign Languages
Tashkent State University of Economics
tursunoyergasheva83@gmail.com

THEORETICAL ISSUES OF COMPARATIVE AND TYPOLOGICAL ANALYSIS OF TAX TERMINOLOGY IN INTERNATIONAL TAX DOCUMENTS

ABSTRACT

The article examines the theoretical foundations of comparative and typological analysis of tax terminology in international tax documents. The comparative analysis of tax terminology in international tax documents addresses issues related to the comparison of tax terms and concepts across different countries. The article also presents differences in tax terms, tax systems, legislation, tax rates, and taxpayer rights between the USA, Uzbekistan, and Russia.

Keywords: tax system, tax term, international documents, international taxation, tax accounting, comparative and typological analysis, tax rates.

Халқаро солиқ ҳужжатларида солиқ терминологиясининг қиёсий ва типологик таҳлили, асосан, солиқ системалари ва уларнинг механизмларини тўғри тушуниш ва қўллаш учун муҳим аҳамиятга эга. Бу таҳлил, турли мамлакатлардаги солиқ терминларининг маъноси, уларнинг фойдаланилиши ва ўзаро алоқадорлигини ўрганишни ўз ичига олади. Халқаро солиқ ҳужжатларида солиқ терминологиясининг қиёсий ва типологик таҳлилини аниқ тушуниш ва англаш мақсадида ҳар бир таҳлилни алоҳида кўриб чиқамиз.

Халқаро солиқ ҳужжатларида солиқ терминологиясининг қиёсий таҳлили мамлакатлардаги солиқ терминлари ва концепцияларни ўзаро солиштиришни ўз ичига олади. Масалан, “Солиқ” (tax) терминининг маъноси турли мамлакатларда турлича маъносини англатиши мумкин, бунга кўра, солиқ термининг маъноси юридик ва иқтисодий контекстга қараб фарқланади. Халқаро солиқ ҳужжатларида солиқ терминологиясининг қиёсий таҳлилини амалга оширишда қуйидагиларга эътибор қаратиш мақсадга мувофиқ ҳисобланади:

- Солиқ терминларнинг маъноси: Баъзи мамлакатларда “солиқ” термини кенг маънода фойдаланилиши мумкин, бошқаларда эса у махсус турдаги йиғимларни англатиши мумкин;

- Солиқ ставкалари: Турли давлатлардаги солиқ ставкалари ва уларнинг амал қилиш механизмлари;

- Солиқ базаси: Солиқ базасининг аниқланиши ва унинг турлари ифодадаги ёндошувлар;

- Солиқ имтиёзлари: Бу термин солиқдан озод қилиш ёки қайтаришни англатади. Имтиёзлар мамлакатлар ўртасида фарқланиши мумкин, бу эса инвесторлар учун муҳим аҳамиятга эга;

- Давлатлараро қилишувлар: Халқаро солиқ ҳуқуқи доирасида давлатлар ўртасидаги қилишувлар (масалан, икки томонлама солиқдан озод қилиш қилишувлари) солиқ терминологиясида муҳим ўрин тутди;

- Стратегиялар: Солиқ тўловчиларнинг халқаро миқёсдаги стратегиялари (масалан, трансферт нархлари) таҳлил қилинади;

- Қонунчиликнинг таъсири: Ҳар бир мамлакатнинг солиқ қонунчилигининг халқаро муносабатларга таъсири кўриб чиқилади.

Халқаро солиқ ҳужжатларида солиқ терминологиясининг қиёсий таҳлили, солиқ сиёсати, халқаро савдо ва инвестициялар соҳасидаги муаммоларни тушуниш учун муҳим аҳамиятга эга. Бундай таҳлил, турли мамлакатлар ўртасидаги солиқ тизимлари ва уларнинг терминологиясини солиштириш орқали, глобал иқтисодиётдаги тенденцияларни аниқлашга ёрдам беради.

Демак, ҳулоса қилиб айтадиган бўлсак, халқаро солиқ ҳужжатларида солиқ терминологиясининг қиёсий таҳлили турли давлатлардаги солиқ ва унга оид терминларни солиштирма таҳлилини ўзида акс эттиради.

Халқаро солиқ ҳужжатларидаги терминологияни қиёсий таҳлил қилиш, глобал иқтисодиётдаги тенденцияларни тушуниш ва солиқ сиёсатидаги фарқларни аниқлаш учун муҳимдир. Бу, шунингдек, давлатлараро муносабатларнинг самарадорлигини ошириш ва инвестиция муҳитини яхшилаш учун ҳам зарурдир.

Халқаро солиқ ҳужжатларида солиқ терминологиясининг типологик таҳлили эса солиқ тўловчилар, солиқларнинг асосий турлари ва солиқ механизмини ва уларнинг хусусиятлари аниқлашда қўлланилади. Жумладан,

- Солиқ тўловчилар: Давлатларда ва унинг ташқарисида фаолият юритувчи юридик ва жисмоний шахслар, давлат органлари ва ҳўжалик юритувчи субъектлар.

- Солиқларнинг турлари: юридик ва жисмоний шахслар томонидан фаолиятдан келиб чиққан ҳолда бюджетга тўланадиган фойда солиғи, даромад солиғи, қўшилган қиймат солиғи (ҚҚС), мол-мулк солиғи ва ҳоказо.

- Солиқ механизмлари: давлатларда мавжуд солиқ ва солиққа тортиш тизимини ташкил этилиши, солиқлар йиғиш ва назорат механизмлари.

Халқаро солиқ ҳужжатларидаги терминологияни қиёсий ва типологик таҳлил қилиш, солиқ сиёсати ва амалий тадбирларни такомиллаштиришда муҳим аҳамиятга эга. Бу таҳлиллар, шунингдек, халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлаш ва солиқ ҳуқуқи соҳасидаги стандартларни белгилашда ёрдам беради.

АҚШ, Ўзбекистон ва Россия солиқ терминларидаги фарқлар, солиқ тизими, қонунчилик, солиқ ставкалари ва солиқ тўловчиларнинг ҳуқуқлари бўйича сезиларли даражада ўзгариши мумкин. Келинг, ҳар бир мамлакатдаги асосий фарқларни кўриб чиқамиз:

1. Солиқ тизими

АҚШда солиқ тизими федерал, штат ва маҳаллий солиқлардан иборат. Федерал ҳукуматнинг солиқлари штатлар ва шаҳарлар томонидан олинадиган солиқларга таъсир этади.

- Асосий солиқлар: федерал даромад солиғи, штат даромад солиғи, ҚҚС (амалиётда "sales tax" деб аталади), корпоратив даромад солиғи.

Ўзбекистонда солиқ тизими давлат бюджетини таъминлаш мақсадида мажбурий тўловларга асосланган.

- Асосий солиқлар: даромад солиғи, қўшилган қиймат солиғи (ҚҚС), корпоратив даромад солиғи.

Россияда ҳам солиқ тизими мажбурий тўловларга асосланган, лекин у кўплаб федерал ва маҳаллий солиқларни ўз ичига олади.

- Асосий солиқлар: даромад солиғи, ҚҚС, корпоратив даромад солиғи, мослашувчи солиқлар.

2. Солиқ ставкалари

- АҚШда шахсий даромад солиғи прогрессив система бўлиб, ставкалар 10% дан 37% гача ўзгаради. Штат солиқлари ҳам мустақил равишда белгилаш мумкин.

- Ўзбекистонда солиқ ставкалари одатда фоиз сифатида белгиланади, ва прогрессив система мавжуд. Масалан, шахсий даромад солиғи учун ставкаси 12% этиб белгиланган.

- Россияда шахсий даромад солиғи одатда 13% (федерал ставка) бўлиб, баъзи ҳолларда юқори ставка (15% ёки 35%) қўлланилиши мумкин.

3. Солиқ имтиёзлари

- АҚШда солиқ имтиёзлари кенг тарқалган, улар оилавий имтиёзлар, ижтимоий имтиёзлар ва махсус секторларга (масалан, экологик лойиҳалар) тегишли имтиёзларни ўз ичига олади.

- Ўзбекистонда баъзи соҳа ва фаолият турларига имтиёзлар берилади, масалан, кичик бизнес учун имтиёзлар.

- Россияда ҳам солиқ имтиёзлари мавжуд, шу жумладан, ижтимоий имтиёзлар ва инвестицияларни рағбатлантириш учун имтиёзлар.

4. Солиқ назорати

- АҚШда IRS (Internal Revenue Service) давлат органи солиқ назоратини амалга оширади. Солиқ тўловчиларнинг ҳуқуқлари катта аҳамиятга эга.

• Ўзбекистонда солиқ назорати давлат органлари томонидан амалга оширилади, ва солиқ тўловчиларнинг ҳуқуқлари ҳимоясига эътибор қаратилади.

• Россияда солиқ назорати ҳам давлат органлари томонидан амалга оширилади. Солиқ тўловчиларнинг ҳуқуқлари ҳам ҳимоя қилинади.

Солиқ терминлари ва тизимлари ҳар бир мамлакатнинг иқтисодий сиёсатини акс эттиради. АҚШ, Ўзбекистон ва Россия давлатлари солиқ тизимлари ўртасидаги фарқлар солиқ тўловчиларнинг мажбуриятлари, ҳуқуқлари ва солиқларнинг қандай ҳисобланиши билан боғлиқ. Бу фарқларни тушуниш халқаро бизнес ва инвестициялар учун муҳимдир.

Халқаро солиқ ҳужжатларида солиқ терминологиясининг қиёсий ва типологик таҳлилини ўрганиш мақсадида АҚШ, Ўзбекистон ва Россия давлатларидаги даромад солиғи тушунчасининг прагматингвистик хусусиятлари кўриб чиқамиз.

Даромад солиғи тушунчаси прагматингвистика нуқтаи назаридан бир қатор хусусиятларга эга. Прагматингвистика — бу тилнинг амалий фойдаланилиши, яъни тилнинг ижтимоий контекстда қандай ишлатилиши, маънолар ва маънони қабул қилиш механизмларини ўрганади. АҚШ, Ўзбекистон ва Россия Федерациясидаги даромад солиғи тушунчасининг прагматингвистик хусусиятлари қуйидагилардан иборат:

1. Сўзларнинг маъноси ва контексти

АҚШ солиқ тизимида даромад солиғи — шахсий ва корпоратив даражадаги иқтисодий фаолиятнинг тартибга солиниши. Унинг прагматик контексти солиқ тўловчиларнинг ҳуқуқлари ва мажбуриятлари, шунингдек, давлат хизматларидан фойдаланиш билан боғлиқ.

Ўзбекистон солиқ тизимида даромад солиғи — иқтисодий фаолиятни, тадбиркорликни ва ижтимоий адолатни таъминлашга қаратилган тушунча. Унинг маъноси фуқароларнинг иқтисодий масъулияти билан боғлиқ.

Россия Федерациясида солиқ тизимида даромад солиғи кўпинча ижтимоий муаммоларни ҳал қилиш воситаси сифатида қабул қилинади. Унинг контексти фуқароларнинг давлатга бўлган ишончини ва ижтимоий хизматларни молиялаштиришни камраб олади.

2. Маъноларнинг ижтимоий кўриниши

АҚШда солиқ тўлови-фуқаролик бурчининг бир қисми сифатида қабул қилинади. Солиқ тўловининг маъноси-давлат хизматларидан фойдаланиш ва жамиятга ҳисса қўшишни англатади.

Ўзбекистонда солиқ тўлови-жамиятдаги ижтимоий барқарорликка ҳисса қўшишни англатади. Фуқаролар учун бу ўзларининг ижтимоий масъулиятини ҳис қилиш имкониятини яратади.

Россия Федерациясида солиқ сиёсати кўпинча сиёсий манёврлар билан боғлиқ бўлиб, фуқароларнинг давлатга бўлган муносабатини шакллантиради. Солиқ тўловининг маъноси-давлатнинг ижтимоий вазифаларини бажаришдан иборатдир.

3. Маданият ва анъаналар

АҚШда ижтимоий адолат, шахсий ҳуқуқлар ва эркинликлар концепциялари даромад солиғи тушунчасига таъсир кўрсатади.

Ўзбекистонда солиқ тўлаш масаласи кўпинча ижтимоий адолат, ёрдам ва хайр-садақа концепциялари билан боғлиқ.

Россияда совет давридан қолган анъаналар солиқ тўлашни давлатга бўлган мажбурият сифатида қабул қилишни шакллантирган.

4. Ёндашув ва коммуникация

АҚШда солиқ тўлаш мавзусидаги муҳокамаalarda шахсий ҳуқуқлар, солиқ имтиёзлари ва давлат хизматлари ҳақидаги баҳслар алоҳида аҳамиятга эга.

Ўзбекистонда солиқ тўлаш ҳақидаги мунозараларда ижтимоий масъулият, иқтисодий ривожланиш ва давлатга ишонч мавзулари кўп учрайди.

Россияда солиқ сиёсати бўйича баҳсларда ижтимоий адолат, коррупция ва давлатнинг роли муҳокама қилинади.

АҚШ, Ўзбекистон ва Россияда солиқ терминологиясининг қиёсий ва типологик таҳлили прагматингвистик нуқтаи назаридан ижтимоий контекст, маънолар, маданият ва ёндашувлар

билан чамбарчас боғлиқдир. Бу таҳлил ҳар бир мамлакатда ўзига хос хусусиятларни шакллантиришда, маҳаллий ва чет эллик фуқароларнинг давлатга бўлган муносабатини, ижтимоий масъулиятни ва иқтисодий фаолиятни тартибга солишда муҳим роль ўйнайди.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Ўзбекистон Республикаси Солиқ Кодекси. <https://lex.uz/docs/4674902>
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Солиқ маъмуриятчилигини такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги ПҚ-4389 сонли Қарори
3. Маслова А.Ю. Введение в прагмалингвистику / А.Ю. Маслова. // – М.: изд. «Флинта», изд. «Наука», 2008.
4. Brown, J., Smith, L. "Pragmatics in International Tax Law". 2019 y.
5. Miller, R. "Cross-Cultural Communication in Taxation". 2021 y.
6. Мачехин, В. А. О понятии «двойное неналогообложение» // Экономика. Налоги. Право. – 2017. – № 10
7. Пинская, М. Р. Развитие международного налогообложения как ответ на вызовы цифровой экономики // Системный анализ в экономике – 2018: сборник трудов V Международной научно-практической конференции-биеннале. Москва, 21-23 ноября 2018 г. / под ред. Г. Б. Клейнера, С. Е. Щепетовой. – М.: Издательство Прометей. – С. 459-462.
8. Погорлецкий А.И. Конвергенция национальных налоговых систем // Вестник СПбГУ. 2005. Сер. 5: экономика. Вып. 2. С. 67., Шепенко Р.А. История Модельной конвенции ОЭСР о налогах на доход и капитал // Российское право: образование, практика, наука. 2014. № 1. С. 34
9. Попонова, Н. А. О результатах реализации стандартов «налоговой прозрачности» Организации экономического сотрудничества и развития // Путеводитель предпринимателя. – 2020. – Т. 13. – № 1. – С. 55-67.,
10. Ю.Б.Иванов, Е.В.Давыскиба. Системы налогообложения зарубежных стран. учебное пособие Украина Харьков ИД «Инжэк» 2006 г. 224 стр.

СЎЗ САНЪАТИ ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИ

8 ЖИЛД, 1 СОН

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА

ТОМ 8, НОМЕР 1

INTERNATIONAL JOURNAL OF WORD ART

VOLUME 8, ISSUE 1

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; E-mail: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; E-mail: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000